

Sygn.akt III AUa 344/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Teresa Suchcicka (spr.)

Sędziowie: SA Dorota Elżbieta Zarzecka

SO del. Danuta Zdzisława Poniatowska

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 30 maja 2018 r. w B.

sprawy z odwołania T. Z.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o składki

na skutek apelacji wnioskodawczyni T. Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 lutego 2018 r. sygn. akt III U 459/17

I. oddala apelację;

II. przyznaje radcy prawnemu I. K. wynagrodzenie z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 450 (czterysta pięćdziesiąt) złotych powiększone o należny podatek od towarów i usług i nakazuje wypłacić tę kwotę ze Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Ostrołęce.

SSO del. Danuta Zdzisława Poniatowska SSA Teresa Suchcicka SSA Dorota Elżbieta Zarzecka

Sygn. akt III AUa 344/18

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z 27 stycznia 2017 r. potwierdził obowiązek opłacenia za S. Z. składek z tytułu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu oraz wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu za okres od 1 lipca 2011 r. do 31 grudnia 2012 r. wraz z odsetkami za zwłokę liczonymi do dnia wydania decyzji w łącznej kwocie 2 486,50 zł. Do opłacenia tych składek zobowiązał T. Z. i S. Z.. Była to decyzja poprzedzająca wpis hipoteki przymusowej.

Od decyzji tej odwołała się T. Z.. Stwierdziła, że nie ma obowiązku płacić za syna S. Z. zaległych składek.

S. Z. nie przystąpił do sprawy w charakterze zainteresowanego.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce wyrokiem z 8 lutego 2018 r. oddalił odwołanie oraz przyznał radcy prawnemu I. K. ze Skarbu Państwa – Sądowi Okręgowemu w Ostrołęce wynagrodzenie za reprezentowanie z urzędu w kwocie 110,70 zł, w tym podatek VAT w kwocie 20,70 zł.

Sąd Okręgowy ustalił, że aktem notarialnym z 11 grudnia 2000 r. T. Z. przekazała synowi S. Z. gospodarstwo rolne o powierzchni 14,43 ha. S. Z. pracował wówczas na podstawie umowy o pracę do 8 marca 2001 r., dlatego objęto go ubezpieczeniem społecznym rolników dopiero od 9 marca 2001 r. Od tego momentu S. Z. był zobowiązany do uiszczania składek, gdyż gospodarstwo przekraczało 1 hektar przeliczeniowy. Od samego początku S. Z. nie uiszczał w terminie składek i powstawały zaległości. T. Z. składała w KRUS pisma, aby potrącać składki za syna z jej świadczenia. 11 maja 2011 r. złożyła w KRUS oświadczenie, że nie chce, aby od lipca 2011 r. były potrącane z jej emerytury składki za syna. KRUS odstąpił od dalszych potrąceń. Dług S. Z. z tytułu nieopłaconych składek powiększał się. S. Z. wystąpił o umorzenie tych zaległości. Jednak decyzją z 19 grudnia 2012 r. organ rentowy odmówił umorzenia zadłużenia za okres od lipca 2011 r. do grudnia 2012 r.

Aktem notarialnym z 17 grudnia 2012 r. S. Z. darował matce T. Z. gospodarstwo rolne. Wobec tego, Prezes KRUS wydał 30 grudnia 2012 r. decyzję, w której stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników wobec S. Z. od 17 grudnia 2012 r. Jednocześnie toczyło się przeciwko S. Z. postępowanie egzekucyjne z inicjatywy KRUS mające na celu wyegzekwowanie zaległych składek. Egzekucja okazała się jednak bezskuteczna i komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Przasnyszu postanowieniem z 15 października 2015 r. umorzył postępowanie egzekucyjne.

Dalej Sąd ustalił, że 15 listopada 2016 r. Prezes KRUS wydał decyzję, którą orzekł odpowiedzialność T. Z. na kwotę 2.466,30 zł, wskazując, że nabyła ona gospodarstwo dłużnika i ponosi z nim solidarną odpowiedzialność za jego długi. Następnie Prezes KRUS wydał decyzję z 27 stycznia 2017 r., w której potwierdził obowiązek T. Z. opłacenia za S. Z. składek z tytułu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu oraz wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu za okres od 1 lipca 2011 r. do 31 grudnia 2012 r. wraz z odsetkami za zwłokę liczonymi do dnia wydania decyzji. Ogółem jest to kwota 2.486,50 zł. Była to decyzja poprzedzająca wpis hipoteki przymusowej. W konsekwencji dokonano wpisu w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego o hipotece przymusowej.

Sąd Okręgowy stwierdził, że istota sporu sprowadzała się do rozstrzygnięcia kwestii, czy organ rentowy miał podstawy prawne, aby przenieść na T. Z. odpowiedzialność za długi jej syna S. Z. za nieopłacone składki na ubezpieczenie społeczne rolników i w konsekwencji dokonać wpisu hipoteki przymusowej. Sąd odwołał się do art. 52 ust. 1 pkt 1 Ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz.2336) w zw. z art. 112 § 1 Ordynacji podatkowej. Stwierdził, że organ rentowy zasadnie oparł się na tym przepisie i przeniósł na T. odpowiedzialność za długi syna. Były to długi za nieopłacone składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzenia działalności rolniczej. Odpowiedzialność za te długi została przeniesiona na T. Z. w związku z tym, że nabyła gospodarstwo rolne 17 grudnia 2012 r. Długi dotyczą okresu do dnia nabycia przez T. Z. gospodarstwa rolnego. Zdaniem Sądu pisma T. Z. znajdujące się w aktach rentowych jednoznacznie wskazują, że miała ona świadomość zadłużenia syna. Po przekazaniu gospodarstwa rolnego na niego – przez wiele lat z własnej woli regulowała składki za niego, składając stosowne oświadczenia, by dokonywać potrąceń z jej emerytury. Następnie złożyła w KRUS oświadczenie, aby od lipca 2011 r. nie dokonywać dalszych potrąceń z jej emerytury. KRUS odstąpił od dalszych potrąceń z jej emerytury. Od 1 lipca 2011 r. zaczęło narastać zadłużenie S. Z.. T. Z. przed przekazaniem jej gospodarstwa rolnego wiedziała o długach syna z tego tytułu. Świadczy o tym choćby treść jej pisma złożonego do KRUS z 9 listopada 2012 r. czy z 19 listopada 2012 r., a więc tuż przed sporządzeniem aktu darowizny. W ocenie Sądu narastające zadłużenie stało się przyczyną powrotnego przekazania T. Z. gospodarstwa rolnego.

Sąd uznał, że zostały spełnione przesłanki z art. 112 § 1 Ordynacji podatkowej, a organ rentowy był uprawniony do wydania decyzji z 15 listopada 2016 r. o przeniesieniu na T. Z. solidarnej odpowiedzialności za długi S. Z.. Sąd zaznaczył, że organ rentowy błędnie przywołał art. 92 ust. 1 Ordynacji podatkowej jako podstawę wydania decyzji. Sąd

nie jest jednak związany podstawą prawną przywołaną w decyzji, ale treścią decyzji. Sąd zaznaczył, że art. 52 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie odsyła do art. 92 Ordynacji podatkowej i już choćby z tego względu nie można go zastosować.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że intencją ustawodawcy było przeniesienie odpowiedzialności na osoby trzecie za długi związane ze składkami na ubezpieczenie społeczne rolników na podstawie art. 112 § 1 Ordynacji podatkowej w zw. z art. 52 ust. 1 pkt 1 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Sąd podkreślił wprawdzie, że art. 112 Ordynacji podatkowej posługuje się terminologią „przedsiębiorstwo”, a nie „gospodarstwo rolne”, co może sugerować, że przepis ten nie ma zastosowania przy zbywaniu gospodarstwa rolnego. Jednakże w ocenie Sądu istota odesłania, o którym mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, tkwi w użytych przez ustawodawcę pojęciach „stosuje się odpowiednio”. Oznacza to, że ustawodawca nakazuje dokonać konwersji art. 112 § 1 Ordynacji podatkowej na stan faktyczny, w którym nabywca gospodarstwa rolnego ponosi odpowiedzialność za długi zbywcy związane z prowadzeniem tego gospodarstwa. Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 5 marca 2014 r. (III AUa 1373/13) zastosowanie art. 112 § 1 Ordynacji podatkowej na gruncie Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników dopuszczalne jest dopiero po przeprowadzeniu niezbędnych zabiegów modyfikacyjnych. Wynika to z tego, że odpowiednie stosowanie normy prawnej polega między innymi na tym, że interpretator ma obowiązek scalania odmiennej aparatury nazwicznej tak, aby przepis pochodzący z innej gałęzi prawa mógł zostać adaptowany do obcego mu systemu. Zabieg ten ma wiele wspólnego z konstrukcją analogii legis. Zatem definicję „przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część” transponowaną do realiów ubezpieczenia społecznego rolników należy rozumieć jako „gospodarstwo rolne lub jego zorganizowana część”.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że T. Z. nabyła gospodarstwo rolne na podstawie aktu notarialnego z 17 grudnia 2012 r. Gospodarstwo rolne przekracza 1 hektar przeliczeniowy, stąd mieści się w definicji zawartej w art. 6 pkt 4 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Z tego względu zdaniem Sądu zostały spełnione przesłanki do zastosowania odpowiednio art. 112 § 1 Ordynacji podatkowej.

Sąd uznał, że nie ma znaczenia w sprawie podnoszona przez pełnomocnika odwołującej okoliczność, że T. Z. nie doręczono w prawidłowy sposób decyzji z 15 listopada 2016 r. o przeniesieniu na nią odpowiedzialności. Sąd zaznaczył, że odwołująca zaskarżyła decyzję z 27 stycznia 2017 r., w której organ rentowy potwierdził obowiązek uiszczenia składek za S. Z. za okres sprzed zbycia przez niego gospodarstwa. Sąd uznał, że decyzja z 15 listopada 2016 r. jest zgodna z prawem.

Ponadto Sąd stwierdził, że nie doszło do przedawnienia składek za S. Z.. W myśl art. 41b ust. 1 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników – w brzmieniu obowiązującym w dniu powstania najstarszych zaległości składekowych (lipiec 2011 r.) – należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 2-7. Od 1 stycznia 2012 r. przepis ten został znowelizowany ustawą z 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. z 2011 r., poz.1378) i wprowadzono 5-letni okres przedawnienia składek. W myśl art. 27 ww. ustawy do przedawnienia należności z tytułu składek, o którym mowa w art. 41b ust. 1 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, którego bieg rozpoczął się przed 1 stycznia 2012 r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od 1 stycznia 2012 r. (ust. 1). Jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed 1 stycznia 2012 r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu (ust. 2).

Sąd podkreślił, że w myśl art. 40 ust. 1 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników składki na ubezpieczenie opłaca się co kwartał. Termin płatności przypada ostatniego dnia pierwszego miesiąca danego kwartału. Najstarsze składki dotyczą lipca 2011 r., dlatego termin ich płatności przypadał na dzień 31 lipca 2011 r. Obowiązywał wówczas 10-letni okres przedawnienia. Przedawnienie nastąpiłoby dopiero 31 lipca 2021 r. Sąd podkreślił, że najstarsze składki ulegają przedawnieniu 1 stycznia 2017 r., licząc 5 lat od 1 stycznia 2012 r. Do składek należnych po 1 stycznia 2012 r. stosuje się 5-letni okres przedawnienia i najstarsze z nich ulegałyby przedawnieniu także najwcześniej w 2017 r. Jednakże istotne w niniejszej sprawie jest to, że KRUS wszczął wobec S. Z. postępowanie egzekucyjne mające na celu wyegzekwowanie zaległych składek. Egzekucja okazała się jednak bezskuteczna i komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w

Przasnyszu postanowieniem z 15 października 2015 r. umorzył postępowanie egzekucyjne. W myśl art. 41b ust. 5 bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego. Sąd zaznaczył, że do 15 października 2015 r. bieg terminu przedawnienia był zawieszony, a w dacie wydawania decyzji z 15 listopada 2016 r. żadna z zaległych składek nie uległa przedawnieniu.

Sąd zaznaczył, że w sprawie miało zastosowanie art. 41b ust. 7 ww. ustawy, zgodnie z którym przedawnienie należności z tytułu składek wynikających z decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej następuje po upływie 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym decyzja została wydana. Termin ten upływa dopiero 31 grudnia 2021 r.

Mając to wszystko na uwadze, Sąd uznał, że zostały spełnione przesłanki do wydania zaskarżonej decyzji poprzedzającej wpis hipoteki przymusowej. Sąd zaznaczył, że na podstawie art. 52 ust. 1 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników należało zastosować art. 26 ust. 3 Ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 1778), zgodnie z którym dla zabezpieczenia należności z tytułu składek przysługuje hipoteka przymusowa na wszystkich nieruchomościach dłużnika, a podstawą ustanowienia hipoteki przymusowej jest doręczona decyzja o określeniu wysokości należności z tytułu składek, o odpowiedzialności osoby trzeciej lub o odpowiedzialności następcy prawnego. Sąd stwierdził, że te przesłanki zostały spełnione, dlatego oddalił odwołanie zgodnie z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Sąd przyznał radcy prawnemu ustanowionemu z urzędu wynagrodzenie w kwocie wynikającej z § 15 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez skarb państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz.1715), powiększonej o podatek VAT.

T. Z. złożyła apelację od wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając wyrok w części dotyczącej punktu I. Zarzuciła:

1) sprzeczności poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na:

a) uznaniu, że T. Z. odwołała się dopiero od drugiej decyzji KRUS, tj. decyzji poprzedzającej wpis hipoteki przymusowej, podczas gdy 20 grudnia 2016 r. złożyła ona odwołanie od decyzji z 15 listopada 2016 r. w sprawie odpowiedzialności za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników;

b) uznaniu, że odwołująca miała świadomość o zaległościach S. Z. z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne rolników, podczas gdy z wszelkich dostępnych jej dokumentów oraz zapewnień darczyńcy wynikało, że nie ma on żadnych obciążeń i nie zalega z płatnościami;

c) uznaniu, że doszło do przerwania biegu przedawnienia, podczas gdy nie wykazano, że podjęto wobec S. Z. czynności zmierzające do wyegzekwowania należności oraz zawiadomiono go o tym;

2) naruszenie prawa materialnego tj. :

a) art. 112 § 1 Ordynacji podatkowej z zw. z art. 52 ust. 1 pkt 1 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że art. 112 § 1 Ordynacji podatkowej odnosi się także do nabycia gospodarstwa rolnego;

b) art. 41b ust. 5 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy organ nie udowodnił, że podjął czynności zmierzające do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o których dłużnik został zawiadomiony;

3) naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść wydanego w sprawie wyroku, tj. art. 233 § 1 k.p.c. przez sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego wyprowadzenie faktu posiadania przez odwołującą się wiedzy o zadłużeniu S. Z. z dowodu prywatnego, tj. pism odwołującej, skutkiem czego Sąd błędnie ustalił, że

była ona świadoma istnienia zaległości, z jednoczesnym pominięciem istotnej części materiału dowodowego, tj. aktu notarialnego oraz księgi wieczystej, z których jednoznacznie wynika, że S. Z. w chwili darowizny 17 grudnia 2012 r. nie posiadał zaległości.

Odwołująca wniosła o zmianę wyroku poprzez zmianę decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z 27 stycznia 2017 r. oraz poprzedzającej ją decyzji z 15 listopada 2016 r. oraz stwierdzenie braku przesłanek do orzeczenia odpowiedzialności T. Z. za zaległości S. Z. z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne rolników. Wniosła również o zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, o ile nie zostanie złożony spis kosztów, ewentualnie zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, ponieważ nie zostały one uiszczone w całości ani w części. W zakresie wniosków ewentualnych odwołująca wniosła o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a także rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia Sądu pierwszej instancji co do ustalonego stanu faktycznego, jak również podziela ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego. Powyższe czyni zbytecznym ponowne przytaczanie ustaleń oraz szczegółowych rozważań zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (tak: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAPiUS 1999, Nr 24, poz. 776, postanowienie SN z dnia 22 kwietnia 1997 r., II UKN 61/97, OSNAPiUS 1998, Nr 3, poz. 104).

Art. 112 Ordynacji podatkowej statuuje generalną zasadę odpowiedzialności nabywcy - niezależnie od charakteru prawnego czynności prawnych dokonywanych ze zbywcą - za zobowiązania zbywcy wynikające z niezapłaconych składek na ubezpieczenie rolników. Przy czym, przy ustalaniu odpowiedzialności z tytułu składek na ubezpieczenie rolników w grę nie będzie wchodziło nabycie przedsiębiorstwa, bądź jego zorganizowanej części, ale nabycie przedmiotu stanowiącego o ustaleniu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, a który został wymieniony w art. 7 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. 1991 Nr 7, poz. 24 t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2336). Przepis ten stanowi, że ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu podlega z mocy ustawy rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny. Przedmiotem nabycia w myśl art. 112 § 1 ustawy Ordynacji podatkowej powinno być zatem gospodarstwo lub jego zorganizowana część.

W sprawie niniejszej poza sporem pozostaje, że aktem notarialnym z 11 grudnia 2000 r. T. Z. przekazała synowi S. Z. gospodarstwo rolne o powierzchni 14,43 ha. W związku z tym, że S. Z. pracował na podstawie umowy o pracę do 8 marca 2001 r. objęto go ubezpieczeniem społecznym rolników dopiero od 9 marca 2001 r. i począwszy od tego momentu S. Z. był zobowiązany do uiszczania składek, ponieważ gospodarstwo przekraczało 1 hektar przeliczeniowy. Od samego początku S. Z. nie uiszczal w terminie składek i powstawały zaległości. T. Z. składała w KRUS pisma, aby potrącać składki za syna z jej świadczenia. W dniu 11 maja 2011 r. złożyła w KRUS oświadczenie, że nie chce, aby od lipca 2011 r. były potrącane z jej emerytury składki za syna i KRUS odstąpił od dalszych potrąceń. Poza sporem pozostaje, że aktem notarialnym z 17 grudnia 2012 r. S. Z. darował matce T. Z. przedmiotowe gospodarstwo rolne. T. Z. przed przekazaniem jej gospodarstwa rolnego wiedziała o długach syna z tego tytułu o czym świadczy treść jej pisma złożonego do KRUS z 9 listopada 2012 r. czy z 19 listopada 2012 r., a więc tuż przed sporządzeniem aktu darowizny, nie jest zatem zasadny zarzut, że odwołująca nie miała świadomości o zaległościach S. Z. z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne rolników.

Decyzją z 15 listopada 2016 r. Prezes KRUS orzekł odpowiedzialność T. Z. na kwotę 2.466,30 zł, wskazując, że nabyła ona gospodarstwo dłużnika i ponosi z nim solidarną odpowiedzialność za jego długi. Odpowiedzią na powyższe było wprawdzie pismo T. Z., że nie będzie płacić zaległości a KRUS nie ma prawa naliczać odsetek (k.302 a.r.), jednakże powyższe nie może odnieść skutku, jak chce apelująca prowadzącego do uznania, że zaskarżona obecnie decyzja z dnia 27 stycznia 2017 r. wydana została z naruszeniem prawa materialnego. W przedmiotowej decyzji organ rentowy

potwierdził obowiązek uiszczenia składek za S. Z. za okres sprzed zbycia przez niego gospodarstwa, prawidłowo zatem Sąd uznał, że decyzja z 15 listopada 2016 r. była zgodna z prawem.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 pkt 1 ustawy z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a ponadto do składek na ubezpieczenie stosuje się odpowiednio art. 112 § 1 pkt 1,2, § 3, § 4 pkt 2 i § 5-7 ustawy z 29.08.1997 r. – Ordynacja podatkowa (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 749 ze zm.). W sprawach z zakresu rolniczego ubezpieczenia społecznego, co do zasady istnieją pełne podstawy do przeniesienia odpowiedzialności zbywcy gospodarstwa rolnego za zaległości składkowe na nabywcę tego gospodarstwa w określonych w ww. przepisie przypadkach i na przewidzianych tam zasadach. Skarżąca miała pełną wiedzę o zaległościach podatkowych syna, z którym wspólnie zamieszkiwała i za którego do lipca 2011 r. opłacała składki w KRUS.

Nie jest zasadny także podnoszony zarzut przedawnienia roszczenia. Od dnia 1 stycznia 1998 roku do składek na ubezpieczenie społeczne rolników, z mocy wskazanego art. 52 ustawy (zarówno w brzmieniu sprzed 2 maja 2004 roku, jak i po jego nowelizacji), zastosowanie znalazły przepisy Ordynacji podatkowej - w tym w szczególności art. 118 § 1 ustawy. Zgodnie z jego treścią, nie można wydać decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej, jeżeli od końca roku kalendarzowego, w którym powstała zaległość podatkowa, upłynęło 5 lat. Wskazany termin biegnie od końca roku kalendarzowego, w którym powstała zaległość podatkowa i trwa nieprzerwanie aż do upływu 5 lat. Zatem końcem terminu do wydania decyzji o odpowiedzialności osób trzecich jest ostatni dzień grudnia 5 roku po roku, w którym powstała zaległość podatkowa. Przepisy Ordynacji podatkowej nie przewidują żadnych okoliczności powodujących przerwanie lub zawieszenie biegu terminu określonego w art. 118 § 1 Ordynacji podatkowej (wyrok WSA w Poznaniu z dnia 24 października 2007 roku, sygn. akt I SA/PO 1038/07). Zgodnie z art. 40 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, składki na ubezpieczenie opłaca się co kwartał, a termin płatności przypada ostatniego dnia pierwszego miesiąca danego kwartału. Najstarsze składki dotyczą lipca 2011 r., dlatego termin ich płatności przypadał na dzień 31 lipca 2011 r. Obowiązywał wówczas 10-letni okres przedawnienia. Przedawnienie nastąpiłoby dopiero 31 lipca 2021 r. w tej sytuacji najstarsze składki ulegają przedawnieniu 1 stycznia 2017 r., licząc 5 lat od 1 stycznia 2012 r. Do składek należnych po 1 stycznia 2012 r. stosuje się 5-letni okres przedawnienia i najstarsze z nich ulegałyby przedawnieniu także najwcześniej w 2017 r. Prawidłowo Sąd uznał, że istotne w niniejszej sprawie było wszczęcie przez KRUS wobec S. Z. postępowania egzekucyjnego mające na celu wyegzekwowanie zaległych składek. Egzekucja okazała się jednak bezskuteczna i komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Przasnyszu postanowieniem z 15 października 2015 r. umorzył postępowanie egzekucyjne. W myśl art. 41b ust. 5 bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego. Zatem do 15 października 2015 r. bieg terminu przedawnienia był zawieszony, a w dacie wydawania decyzji z 15 listopada 2016 r. żadna z zaległych składek nie uległa przedawnieniu. Zgodnie z art. 41b ust. 7 ww. ustawy, zgodnie z którym przedawnienie należności z tytułu składek wynikających z decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej następuje po upływie 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym decyzja z została wydana. Termin ten upływa dopiero 31 grudnia 2021 r., zatem Sąd I instancji nie naruszył wskazanych norm.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko, że zostały spełnione przesłanki do wydania zaskarżonej decyzji poprzedzającej wpis hipoteki przymusowej. Na podstawie art. 52 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników należało bowiem zastosować art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 1778), zgodnie z którym dla zabezpieczenia należności z tytułu składek przysługuje hipoteka przymusowa na wszystkich nieruchomościach dłużnika, a podstawą ustanowienia hipoteki przymusowej jest doręczona decyzja o określeniu wysokości należności z tytułu składek, o odpowiedzialności osoby trzeciej lub o odpowiedzialności następcy prawnego. Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów, podzielając w zupełności tak ustalenia faktyczne jak i ocenę prawną sprawy Sądu I instancji, na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono o oddaleniu apelacji wnioskodawczyni.

Sąd przyznał radcy prawnemu ustanowionemu z urzędu wynagrodzenie w kwocie wynikającej z § 8 ust. 3 w zw. § 16 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez skarb

państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz.1715),
powiększonej o podatek VAT.

SSO del. Danuta Zdzisława Poniatowska SSA Teresa Suchecka SSA Dorota Elżbieta Zarzecka